



## EMEKTAR BİR TÜRK HALK MÜZİĞİ SANATÇISI: EMİN ALDEMİR

Koray İLGAR\*  
Can DOĞAN\*\*

### ÖZ

Anadolu coğrafyasına özgü toplumsal değerlerin ve kültürel kodların Türk halk müziği icrası yoluyla günümüze ulaştırılması adına geçmişten günümüze kadar çok sayıda derleme çalışması yapılmıştır. Anadolu halk kültürüne ait ortak ürünlerin sergilenmesini ve korunmasını amaçlayan bu derleme çalışmalarına pek çok sanatçı gönüllü olarak katılmıştır. Bu sanatçılardan birisi de Emin Aldemir'dir. Aldemir; türkü notalarının künyelerinde kimi zaman kaynak kişi, kimi zaman da derlemeci ya da notist kimliğiyle yer alarak Türk halk müziğine önemli hizmetlerde bulunmuştur. Ankara Radyosu Yurttan Sesler Topluluğu'nun bir üyesi olarak uzun yıllar görev yapan Emin Aldemir, kendisini nota yazımı konusunda da geliştirmiş ve Türk halk müziğinin duayen isimlerinden birisi olan Muzaffer Sarısözen'e derlenen türkülerin nota transkripsiyonu aşamasında ciddi katkılar sağlamıştır. Bu çalışma, Türk halk müziğindeki derlemecilik faaliyetleriyle ilgili olarak literatürde bulunan az sayıdaki çalışmaya katkı sağlaması ve konusu doğrultusunda Türkiye'de ilk kez yapılması bakımından önem arz etmektedir. Bununla birlikte çalışmanın amacı, Türk halk müziğine değerli hizmetlerde bulunmuş olan Emin Aldemir'in derlemeci, sanatçı, icracı ve eğitimci kimliğini ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktır. Çalışma nitel yöntem doğrultusunda yapılandırılmıştır. Emin Aldemir'in yaptığı derleme çalışmalarıyla THM repertuarına çok sayıda türkü kazandırdığı ve bunun yanı sıra icracı ve eğitimci kimliğiyle bazı halk müziği sanatçılarına yol gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Emin Aldemir, Türk Halk Müziği, Derlemecilik, Kabak Kemane, Bağlama

## A VETERAN PERFORMER OF THE TURKISH FOLK MUSIC: EMİN ALDEMİR

### ABSTRACT

Researchers tend to carry out compilation studies to convey the social values and cultural codes specific to Anatolian/Turkish folk music. Many artists have voluntarily participated such projects in the common aim promote and protect Anatolian folk culture. One such an artist is Emin Aldemir. Aldemir contributed extensively to Turkish folk music by copying down and printing sheet music of Turkish folk music. He at one point was a member of the Ankara Radyosu Yurttan Sesler Topluluğu (Ankara Radio Society for National Music), and is versed in written music. This particular study shall document his work, and serve as an invaluable resource for future projects in this particular field. Equally so, it will also highlight Aldemir's own life as a compiler, artist, performer, and educator. Our preliminary findings conclude that Aldemir's pioneering efforts have led to the archiving of many a Turkish folk song that would otherwise have disappeared, and that he himself is very much a role model for other artists.

**Keywords:** Emin Aldemir, Turkish Folk Music, Compilation, Kabak Kemane, Bağlama

### Araştırma Makalesi

**Makale Gönderim Tarihi: 25.07.2022; Yayına Kabul Tarihi: 01.09.2022**

**Etik Beyan:** Bu makalede kullanılan veriler, 26 Eylül 2022 tarihli 2022/10 toplantısı ve (Protokol NO. 2022/354) sayılı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından değerlendirilerek etik olarak uygun bulunmuştur.

\* Dr. Öğr. Üyesi, Trabzon Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Müzik Bölümü, TRABZON; ORCID: 0000-0001-6820-6468, E-posta: korayilgar@trabzon.edu.tr

\*\* Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, BOLU; ORCID: 0000-0001-9165-4381, E-posta: can.dogan@ibu.edu.tr

## **Giriş**

Kadim Anadolu coğrafyasının kendisine özgü kimliğini oluşturan toplumsal değerlerin ve kültürel kodların Türk halk müziği icrası yoluyla günümüze ulaştırılması adına geçmişten günümüze kadar çok sayıda derleme çalışması yapılmıştır. Anadolu halk kültürüne ait ortak ürünlerin sergilenmesini ve korunmasını amaçlayan bu derleme çalışmalarına pek çok sanatçı gönüllü olarak katılmıştır. Bu gönüllü sanatçılardan birisi de Emin Aldemir'dir. Aldemir; türkü notalarının künyelerinde kimi zaman kaynak kişi, kimi zaman da derlemeci ya da notist kimliğiyle yer alarak Türk halk müziğine önemli hizmetlerde bulunmuştur. Bununla birlikte bağlama, divan sazı, cura, keman ve kabak kemane de çalan Emin Aldemir, sanatını bu çalgılarla icra eden iyi bir müzisyen olarak da tanınmıştır. Bu çalgıların icrasına küçük yaşlarında başlayan Aldemir, Türk halk müziği icralarında en çok kullanılan yaylı çalgı olan kabak kemanenin TRT radyolarına girmesine öncülük eden ilk sanatçı olmuştur.

Ankara Radyosu bünyesinde kurulan Yurttan Sesler Topluluğu'nun bir üyesi olarak uzun yıllar görev yapan Emin Aldemir, derlemeciliğin ve icracılığın yanı sıra kendisini nota yazımı konusunda da iyi bir şekilde geliştirmiş ve Türk halk müziğinin duayen isimlerinden birisi olan Muzaffer Sarısözen'e o dönemde derlenen çok sayıda türkünün nota transkripsiyonlarının gerçekleştirilmesi aşamasında ciddi katkılar sağlamıştır. Türk halk müziğine kaynak kişi, derlemeci, icracı, notist ve eğitimci kimliği ile önemli hizmetlerde bulunan Emin Aldemir, halk müziğinin farklı türlerinden ve yörelerinden çok sayıda türkü derlemiş ve bu anonim eserleri notaya alarak Türk halk müziği repertuarına kazandırmıştır.

Bu çalışma, Türk halk müziğindeki derlemecilik faaliyetleriyle ilgili olarak alana yönelik literatürde bulunan az sayıdaki çalışmaya katkı sağlaması ve de konusu doğrultusunda Türkiye'de ilk kez yapılması bakımından önem arz etmektedir. Bununla birlikte çalışmanın amacı, Türk halk müziğine büyük emek vermiş olan Emin Aldemir'in derlemeci, sanatçı, icracı ve eğitimci kimliğini ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktır. Çalışmanın bir diğer amacı da Emin Aldemir gibi önemli müzik adamlarının Türk halk müziği alanında gerçekleştirilen derlemecilik ve icracılık faaliyetleri doğrultusunda buldukları değerli hizmetlerin unutulmaya yüz tutmadan tespit edilip kayıt altına alınarak gelecek kuşaklara aktarılması yönünde kolektif bir farkındalık oluşturmaktır.

## **Yöntem**

Bu çalışma nitel yöntem doğrultusunda yapılandırılmıştır. Bu doğrultuda, Emin Aldemir'e ilişkin verilerin elde edilmesinde literatür taraması, arşiv taraması, doküman inceleme ve yapılandırılmamış görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır.

"Sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan tarama araştırmaları, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır. Araştırmacı burada var olan durumu ayrıntısıyla betimlemeye ve durum hakkında ayrıntılı bilgi vermeye çalışır" (Karakaya, 2014, s. 59).

"Belgesel tarama olarak da bilinen doküman analizinde, var olan kayıt ve belgeler incelenerek veri elde edilmektedir. Doküman analizi, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır. Bir başka ifadeyle doküman analizi, basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde gerçekleşen bir dizi işlemdir. Bu süreç ayrıca, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesi olarak da tanımlanmaktadır. Aynı zamanda resmi ya da özel kayıtların toplanması,

sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesidir” (Karasar, 2005; Bowen, 2009; Yıldırım vd. 2013; Ekiz, 2015’ten aktaran; Sak vd. 2022, s. 230).

Amaçlı örnekleme tekniğinin kullanıldığı bu çalışmanın evrenini Türk halk müziği sanatçıları örneklemini ise Emin Aldemir oluşturmaktadır. Belirli bir amaca veya yargıya dayanan örnekleme modelinde; “Öğeler, örnek için çalışma evreninden rastgele değil, belli özelliklerinden dolayı ve/veya araştırmacının kendi kararı/sağduyusuna göre seçilirler. Amaçlı örnekleme, örneğin seçileceği evren hakkında araştırmacının oldukça kapsamlı bir bilgiye, tecrübeye sahip olmasını gerektirir ve öyle olduğunu öngörür” (Böke, 2017, s. 125).

Bununla birlikte çalışma, Emin Aldemir’in derlemeci, icracı ve sanatçı kimliğine yönelik alınan uzman görüşleri ve konuyla ilgili olarak ulaşılabilen yazılı, görsel ve işitsel kaynaklar ile sınırlandırılmıştır. Araştırma konusuna yönelik yapılan literatür ve arşiv taramalarının yanı sıra, Emin Aldemir hakkında daha fazla veriye ulaşmak amacıyla sanatçıyı yakından tanıyan ve kendilerine ulaşılan 5 kişi ile (TRT Ankara ve İstanbul radyolarında birlikte görev yaptığı sanatçı arkadaşları) telefon görüşmesi yapılmıştır.

Geçmişte yaşamış olan bir kişiyi ve yine geçmişte meydana gelmiş olan belirli bir durumu betimlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında araştırma konusuna ilişkin daha ayrıntılı verilere ulaşmak amacıyla da Emin Aldemir’i yakından tanıyan ve kendilerine telefon yoluyla ulaşılan 5 sanatçıdan ‘yapılandırılmamış görüşme tekniği’ kullanılarak ayrıntılı bilgi alınmıştır. Yapılandırılmamış görüşme tekniğinin tanımına, özelliklerine ve bilimsel araştırmalardaki işlevine ilişkin bilgiler ise şu şekildedir:

“Yapılandırılmamış görüşme, diğer bir kişiyle yapılan sözel etkileşimin doğal akışı içerisinde herhangi bir görüşme protokolü olmaksızın spontane yapılan bir iletişim biçimidir” (Gall vd. 1996, s. 310’dan aktaran; Tünnüklü, 2000, s. 546). “Bu görüşme türünde, görüşmeci, görüşmeye giderken herhangi bir planlama yapmaz. Görüşme sürecinde ortaya çıkan duruma bağlı olarak, araştırma yapılan konu ve birey hakkında detaylı bilgi alma olanağı vardır. Yapılandırılmamış görüşme türünde herhangi bir planlama yapılmadığı için, zamanı etkili kullanma ve toplanan verilerin istatistik olarak analiz etme [edilme] sorunu ortaya çıkabilir” (Cemaloğlu, 2014, s. 151).

Verilerin çözümlenmesi aşamasında ise çalışma kapsamında elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak bulgulara dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır.

### **Emin Aldemir’in Hayatı**

Türk halk müziğine sayısız hizmetler sunan Emin Aldemir, 1925 yılında Bolu merkez Akpınar mahallesinde dünyaya gelmiştir. Aldemir’in Anne adı Sıdika, baba adı ise Mustafa’dır. Sanatçı ilk ve ortaokul tahsilini Bolu’da yapmış, ancak 1942’de yaşanan şiddetli depremden dolayı ailesi ile birlikte on sekiz yaşındayken Kayseri’ye gitmiştir. Küçük yaşlarda müziğe ilgi duyan ve müzisyen bir çevrede yetişen Aldemir, sekiz yaşında bağlama, ardından da kabak kemane icra etmeye başlamıştır (URL 5).



**Fotoğraf 1:** Emin Aldemir (1925-2005)

Emin Aldemir, 1943-1945 yılları arasında Kayseri’de Sümerbank Bez Fabrikası’nda laborant olarak görev yapmıştır. Sanatını bulunduğu ortamlarda icra eden usta sanatçı, çalıştığı fabrika bünyesinde bir Türk Halk Müziği topluluğu oluşturmuş ve bu topluluğun şefliğini yapmıştır. Aynı dönemlerde 1945 yılında askerlik görevini yerine getirmiş ve ardından tekrar Kayseri’ye dönmüştür. Aldemir; aynı dönemlerde halkevleri topluluğu ile TRT Ankara Radyosu’na halk müziği programı yapmak için gitmiş ve bu dönemlerde Türk folklorcusu ve halk müziği sanatçısı Muzaffer Sarısözen ile tanışmıştır. Emin Aldemir 22 yaşında Hamiyet Kutlusoy ile dünya evine girmiştir. Sanatçının bu evlilikten 1948 yılında Nesrin, 1950’de Saadet ve 1952’ de de Murat isimli iki kız ve bir erkek çocuğu olmuştur (URL 4). 25 yaşına geldiğinde ise Ankara’da Muzaffer Sarısözen yönetimindeki Yurttan Sesler Korosu’na bağlama sanatçısı olarak katılmıştır (KK-5). 26 Mart 1957 tarihinde Ankara Radyosu’na 5100903 sayılı sigorta sicil numarasıyla daktilograf olarak atanan Emin Aldemir, 1 Ekim 1959 tarihinde memurluk görevinden ayrılmış ve sanatçı kadrosuna geçmiştir (URL 5).

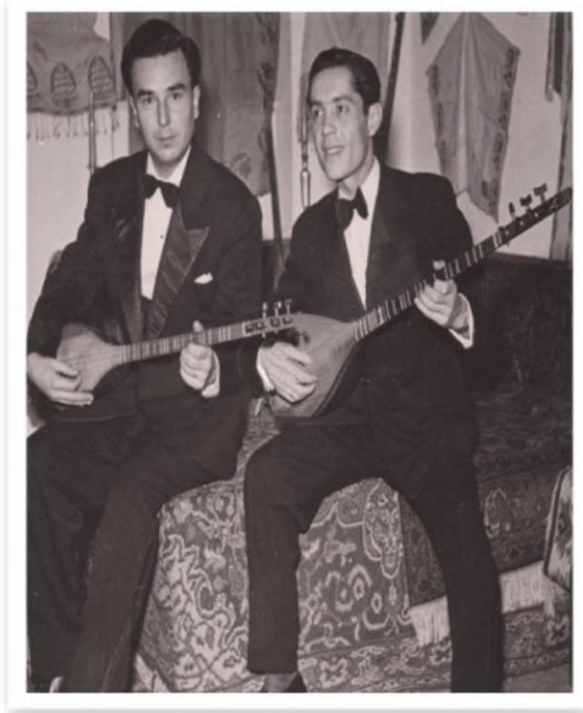
Aldemir, 1963-1967 yılları arasında dört yıl boyunca TRT İstanbul Radyosu’nda saz sanatçısı olarak görev yapmış ve 1990 yılında da uzun yıllar çalıştığı İstanbul Radyosu’ndan emekli olmuştur. Emekli olduktan sonraki dönemlerini de İstanbul’da geçiren Aldemir, 11 Mart 2005 yılında vefat etmiştir. Sanatçının anısına ve vermiş olduğu hizmetlere bir vefa borcu olarak Bolu’nun caddelerinden birisine *Emin Aldemir Sokak* adı verilmiştir (URL 4).

#### **Emin Aldemir’in Eğitim Süreci**

Emin Aldemir, ilkokul ve ortaokulu doğduğu kent olan Bolu’da okumuş ve ancak 1942 yılındaki deprem nedeniyle ailesi ile Kayseri’ye taşınmıştır. Halkevlerinde bağlama icrasının ardından Türk halk müziğinin yaylı çalgılarından kabak kemaneye merak salmıştır. Geleneksel bir icra hâkimiyetine sahip olan Aldemir, halk türkülerinin günümüze ulaşmasında ve bu türkülerin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli katkılar sunmuştur (KK-5).

### **Emin Aldemir'in Mesleki Çevresi**

Müziyen bir çevrede yetişen ve yakın arkadaşları da müzisyen olan Emin Aldemir yaşamı boyunca hep müzik camiasının içinde olmuştur. Aldemir, doğduğu yöre olan Bolu'nun halk ve müzik kültürünü iyi bilen bir sanatçıdır ve bu bağlamda Anadolu'nun farklı yörelerindeki müzisyenler ile ortak çalışmalarda bulunmuştur. Bunlardan birisi de aslen Eskişehirli olan, kendisine albüm ve stüdyo ortamlarında, derleme-gezi sahalarında ve pek çok sanatsal etkinlikte sazı ve sözü ile eşlik eden değerli dostu Osman Özdenkçi'dir.



**Fotoğraf 2:** Osman Özdenkçi ve Emin Aldemir Bağlama İcra Ederlerken

Bu bilgilerin ışığında, Emin Aldemir'in stüdyo ortamlarında, radyo yıllarında ve halk müziğinin icra edildiği konser, festival ve turnelerde yüzlerce müzisyen ve sanatçı ile vakit geçirdiği anlaşılmaktadır. Usta sanatçı gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında onlarca turneye katılmış ve mesleki çevresi de genellikle müzisyenlerden oluşmuştur. Sanatçı kişiliği sayesinde farklı yörelerin müzikal tavırlarını kendi icralarına da ustalıkla aktarmıştır. Avrupa'dan (Almanya, Belçika, Hollanda) Amerika'ya ve hatta Kanada'ya kadar pek çok kıtada ve ülkede düzenlenen müzik festivallerine ve konserlere katılmıştır. Emin Aldemir, büyük usta Muzaffer Sarısözen ile uzun süre birlikte çalışmış ve kendisine nota yazımı konusunda destek olmuştur (KK-5).

### **Emin Aldemir ve Neşet Ertaş**

Ünlü halk müziği sanatçısı Neşet Ertaş ile yapılan bir röportajda kendisine yöneltilen "Radyo süreciniz nasıl başladı? Radyoya ilk olarak ne zaman çıktınız?" sorularına verdiği cevap ve Emin Aldemir ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

"O tarihlerde Ankara Radyosu'nda Yurttan Sesler programı vardı. Ama beni kimse çağırmadı, evet çağırmadı ve ben kendim gittim. 14 yaşındaydım, dayım Hacı Taşan çıkmıştı onu dinlemiştim, yerimde duramıyorum. Kimseye duyurmadan sazımı aldım radyo evine gittim

ama ilgilenen olmadı. Yine gittim, hayattaysa saygımı sunuyorum Emin Aldemir, o kalabalığın içinde beni gördü 'Burada ne geziyorsun?' dedi. Yurttan Sesler'de saz çalmak istiyorum dedim. Beni bir köşeye aldı, 'Çal!' dedi. Nihayet ben çalmaya başlayınca türkülerin isimlerini aldı. 'Memleketine git, oradakilere önümüzdeki Cuma Yurttan Sesler'de çalacağını söyle.' dedi. Cuma günü gittiğimde beni, Muzaffer Sarısözen karşıladı, 'Emin Bey'in tavsiye etmiş olduğu siz misiniz? Beğenirsek bir hava çaldıracağız.' dedi. Sonrasında misafir olarak bir bozlak, bir türkü söyledim. Mahalli sanatçılar olarak ayda 2 defa 15 dakika program yaptık. Sonra sözleşmeli dönem başladı ve kısa süre sonra türkülerini yayından kaldırdılar, önce Aşık Veysel türkülerini yayından çıkardılar sonra benim türkülerimi kaldırdılar. 5 türkü kaldı. Bunun üzerine radyoya gitmedim" (URL 3).

Yukarıdaki anekdotta görüldüğü üzere, Emin Aldemir'in zamanında kendisine el verip destek olması sayesinde bugün Türk halk müziğine Neşet Ertaş gibi önemli ve değerli bir sanatçıyı kazandırmak mümkün olmuştur. Emin Aldemir'in Neşet Ertaş'ın müziğe olan yeteneğini ve sazını çalışındaki icracı potansiyelini keşfetmesi usta sanatçının esasen iyi bir müzikal gözlemci ve eğitimci olduğunun bir göstergesidir. Hiçbir maddi çıkar gözetmeksizin genç yaşta Neşet Ertaş'a sahip çıkan ve ona gönüllü olarak rehberlik eden Emin Aldemir'in bu yönüyle de Türk halk müziğine verdiği değer ve bu müziği yaşatarak gelecek kuşaklara aktarmak adına bulunduğu özveri anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, esasen Emin Aldemir'in Neşet Ertaş gibi halk müziği değerlerini keşfetme konusunda ne kadar dikkatli ve titiz olduğu, ayrıca Muzaffer Sarısözen'in Emin Aldemir'in sözlerini dikkate alarak onun görüş ve düşüncelerini ne kadar önemseydiği de aşikârdır.

#### **Emin Aldemir'in Sanatçı Kişiliği**

Türk halk müziğine büyük hizmetleri olan Emin Aldemir, kültürel ve sanatsal faaliyetlerde de önemli bir yere sahip olan değerli bir sanatçıdır. Bağlama ve kabak kemane icrasının yanı sıra, saz heyeti ve koro şefliği görevlerini de üstlenen sanatçının Türk halk müziğine yönelik icracılığını bağlama ve kabak kemane olmak üzere iki yönlü olarak değerlendirmek mümkündür. Bu çalgıların her ikisini de profesyonel bir şekilde icra eden Emin Aldemir, bağlaması ve kabak kemanesiyle Türk halk müziği topluluklarına ve serbest piyasa ortamında çıkartılan halk müziği albüm çalışmalarına refakat ederek bu anlamda önemli katkılar sunmuştur. Emin Aldemir, sanatında usta bir icracı olarak kendisini yalnızca radyo ortamında değil, serbest müzik piyasasındaki stüdyo ortamlarında da kanıtlamıştır.

KK-4, Emin Aldemir'in müziğe son derece yatkın bir insan olduğuna ve iyi derecede nota bildiğine dikkat çekmektedir. KK-4'ün ifadesiyle Emin Aldemir gerek topluluk içerisinde ve gerekse bireysel olarak bulunduğu ortama renk katan birisiydi. Emin Aldemir'in saziyle eşlik ettiği albümlerden birisi de Türk halk müziği ses sanatçısı KK-1'e aittir. KK-1 bu konuyla ilgili olarak, Emin Aldemir'in Türk halk müziğine ettiği hizmetlerinden ve bu anlamda verdiği desteklerinden ötürü çok değerli bir sanatçı olduğunu ve Emin Aldemir'in kendi albüm çalışmalarına da katkıda bulunduğunu ifade etmiştir.

TRT Ankara Radyosu Türk halk müziği bağlama sanatçısı KK-2, Emin Aldemir'in kişiliğiyle ilgili olarak şunları söylemektedir:

"Emin Aldemir'in esasen çok nüktedan ve şakacı bir kişiliği vardı. Bununla birlikte kimsenin kalbini kırmayan, kimseye kötü söz söylemeyen, kimsenin aleyhinde konuşmayan, kendi hâlinde yaşayan ve çevresine karşı her zaman iyilik içerisinde bulunan çok değerli bir

insandı. Kişiliği gereği hep kendisinden özveride bulunan ve karşısındaki insanlara daima yardımcı olan bir yapıya sahipti.”

TRT Ankara Radyosu’ndan emekli bağlama sanatçısı KK-3, Emin Aldemir’in sanatçı kişiliği ile ilgili olarak şu bilgileri vermektedir:

“Emin Aldemir kişisel ve kültürel birikimiyle bizim çok örnek aldığımız bir insandı. Birlikte gazino icra çalışmalarımız oldu hatta her yıl birlikte İzmir Fuarı’na giderdik. Bazen İzzet Altınmeşe ile bazen İbrahim Tatlıses ile bazen de Bedia Akartürk ile çalışırdık. İşte o dönemin kalburüstü solistlerine sazımızla eşlik ederdik. Grubu da ben kurmuştum, grup yönetimi ve stüdyo kayıt işleri için de beni görevlendirmişlerdi. Emin Aldemir’e de ricada bulundum hatta kendisine ‘Emin ağabey, bizimle çalışır mısın?’ diye sordum, o da bana ‘Tabii ki abisinin.’ dedi. Bizimkisi bu şekilde başlayan çok güzel ve verimli bir süreç oldu.”

KK-2, Emin Aldemir’in sanatçı kişiliğine ise şu ifadelerle değinmektedir:

“Emin Aldemir ile uzun yıllar birlikte çalıştık. Radyodaki icra toplulukları kapsamında çok beraberliğimiz oldu. Ankara Radyosu’ndaki Yurttan Sesler Korosu’nun ilk kuruluşundan beri, yani Muzaffer Sarısözen döneminde oluşturulan ilk ses, saz ve koro ekibinin içerisinde Emin hoca da vardı ve tabii o zamanlar çok gençti. Hem icracılığı hem de müzik bilgisi açısından çok değerli ve iyi bir sanatçıydı. Hatta kendisi keman ve kabak kemane de çalardı.”

KK-3, Emin Aldemir’in TRT radyolarına stajyer sanatçı alımlarındaki rolünü ve etkisini şu sözlerle ifade etmektedir:

“TRT radyolarına stajyer sanatçı alınacağı zamanlarda sınav jürilerinde mutlaka Emin Aldemir de olurdu ve sözü de geçerdi, çünkü sınav jürilerinin ağırlıklı üyesiydi. Yani Emin Aldemir stajyer sanatçı alım sınavlarına hep girmiştir ve o ortamda bulunan herkes ona saygı göstermiştir. Sınavlar sırasında daima hak eden ve çalgısını iyi bir şekilde icra eden adayları kollar ve onlara sahip çıkardı.”

### **Emin Aldemir’in Bağlama İcracılığı**

TRT Ankara Radyosu’ndan emekli bağlama sanatçısı KK-4, Emin Aldemir’in bağlama icracılığıyla ilgili olarak şunları dile getirmektedir: “Emin Aldemir bağlamayı çok sağlam bir şekilde çalardı, bu çalgıdan çıkardığı seslere çok hâkimdi. İcra ve repertuar zenginliği bakımından da kendisinden çok istifade edilen büyük bir sanatçıydı.” KK-2, Emin Aldemir’in bağlama ve divan sazı icracılığıyla ilgili olarak şu anekdotu paylaşmaktadır:

“Ben 1986 yılında İzmir Radyosu’ndan Ankara Radyosu’na tayinimi isteyip geldiğimde Emin Aldemir radyodaydı. O zamanlar bağlama çalışıyordu, daha öncesinde ise divan sazı çalarmış. Emin hoca halk müziği korosuna divan sazı ve bağlamayla eşlik edermiş. O eski plakla kayıt dönemlerinde İstanbul’da yapılan tüm albümlerde Emin hoca da çalmış. Ankara’dan Emin hoca gelmezse hanendeler türkülerini okumazlarmış, ‘İlla Emin hoca da olacak ve bu plakta çalacak.’ diye şart koşarlarmış. Bana bunu bizzat kendisi anlatmıştı. Hatta bir keresinde ‘Beni uçakla İstanbul’a götürürlerdi, oradaki stüdyolarda albüm kayıtları için çalardım, sonrasında beni yine uçakla Ankara’ya gönderirlerdi.’ demişti. Emin Aldemir bağlamayı gerçekten iyi derecede çalar ve bütün açışlarını divan sazıyla yaparmış. Radyo programları için uzun hava okuyan ses sanatçıları kendilerine hep Emin hocanın açış yapmasını isterlermiş. Dolayısıyla da Emin hoca divan sazıyla koro içerisinde hem toplu hem de solo olarak çalar ve uzun havalara açışlar yaparmış.”



**Fotoğraf 3:** Emin Aldemir Bir Konser Sırasında Divan Sazı İcra Ederken

TRT Ankara Radyosu'ndan emekli Türk halk müziği ses sanatçısı KK-5, Emin Aldemir'in Mustafa Kemal Atatürk'e bağlama çalışını ve sanatçının bağlama icracılığını şu sözlerle anlatmaktadır:

"Emin Aldemir 9 yaşındayken Bolu'yu ziyaret eden Atatürk'e bağlamasıyla Bolu Karşılması'nı çalan ilk ve tek kişidir. Kendisinin bağlama icrası üzerine Atatürk'ün 'İşte efendiler, folklorumuz, halk kültürümüz, halk müziğimiz bu sazın içindedir.' dediği tek insan olma şerefine erişmiştir. Emin Aldemir'in bağlama icracılığı kelimenin tam anlamıyla müthişti. Çok net ve temiz perde basardı. Ayrıca bağlama icra ederken gereksiz hiçbir müzikal ifade de kullanmazdı ve üstelik boyu kadar da saz çalardı."

### **Emin Aldemir'in Kabak Kemane İcralığı**

Genellikle Teke Yöresi çalgısı olarak bilinen ve daha çok bu yörelerin türkülerini seslendirmek amacıyla kullanılan kabak kemane, ilk defa TRT Ankara Radyosu'nda Emin Aldemir tarafından icra edilmeye başlanmıştır. Bu çalgı, Teke Yöresi ezgilerinin havalandırılmasıyla (çalınıp söylenmesiyle) birlikte halk müziği topluluklarına da girmiş ve günümüze kadar hızlı bir gelişim göstermiştir (KK-5). Bu konu ile ilgili olarak kabak kemane sanatçısı İhsan Mendeş şu bilgileri vermektedir:

"Benim TRT' ye girdiğim 1981 yılında Kabak Kemane dinleyiciler tarafından pek bilinen bir saz değildi. O zamanlar Ankara Radyosunda rahmetle andığım hocam Emin Aldemir ara sıra Bolu havalarında kemane çalardı. Genelde bağlamasını çalardı hatta tahtada şöyle bir yazı vardı; 'Kemane yöresinde gerektiği zaman çalınacak.', çok üzül müştüm çünkü THM'nin de yaylı bir enstrümana ihtiyacı olduğunu düşünüyordum. Ben icra etmeye başladıktan sonra kemane çalmamdaki tavır çok beğenildi ve o tarihlerden itibaren kemane yurdumuzun tüm bölgelerinin ezgilerinde çalınmaya başlandı. (...) Ben kemaneye başladığımda kemane çalanların sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek kadardı. Tahmin ettiğim kadarıyla 1981 yılından bu yana binlerce genç ve orta yaş grubu insanlar kemane icra etmeye başladı. Genç ve yetenekli kardeşlerimiz benim tavrımdan da etkilenerek kemaneye ilgi duymaya başladılar. Şu anda profesyonelce icra yapıyorlar. Kemane şu anda hak



ettiği ilgiyi bence görmeye başladı. Her amatör koroda muhakkak bir kemane çalan görüyorum, gün geçtikçe çalan sayısı çığ gibi artıyor, albümlerde ve orkestralarda büyük oranda yer almaya başladı ve zaman içerisinde daha da artacaktır” (Sezer, 2016, s. 10-11).



**Fotoğraf 4:** Ortada, İhsan Öztürk; onun solunda, Tuğrul Çotuk Tezer; İhsan Öztürk'ün sağında, Emin Aldemir ve onun da sağında, Hikmet Taşan, Solist, İbrahim Tatlıses, Başkent Gazinosu-Ankara (İhsan Öztürk Kişisel Arşivi)

Profesyonel ve amatör Türk halk müziği topluluklarının vazgeçilmezi olan kabak kemaneye yönelik konservatuvarlarda da bir eğitim modeli oluşturulmakla birlikte bu çalgıyla ilgili çeşitli akademik çalışmalar da yapılmaktadır. Kabak kemane sanatçısı Özgür Çelik, bu çalgının Emin Aldemir öncülüğünde radyoların Türk halk müziği topluluklarına girişiyle ilgili olarak kendi doktora tezinde şu bilgileri vermektedir:

Derleme çalışmaları için sıkça konservatuvara gelen Muzaffer Sarısözen, 18.11.1954 tarihinde Ankara Devlet Konservatuarında yaptığı bir derleme çalışması sırasında Aydın Dereköylü İbrahim Çilingir ile bu kurumun arşivinde tanışmış ve ondan 'Pazardan Halı Aldım' isimli Aydın türküsünü derlemiştir. İbrahim Çilingir, konservatuvar öğrenciliği yıllarında Batı müziği ağırlıklı bir okulda eğitim gördüğü ve klarnet eğitimi aldığı için okul yönetiminden gizli bir şekilde bazen kabak kemane de çalmaktadır. İbrahim Çilingir derleme sırasında bu türküyü kabak kemane ile çalıp okumuş ve Muzaffer Sarısözen de kabak kemaneyle ilgi gösterdiği için bu geleneksel çalgının tanıtılması amacıyla kendisini Ankara Radyosu'ndaki bir programa davet etmiştir. Ancak konservatuvar yönetimi İbrahim Çilingir'in bu programa katılmasına izin vermemiştir. Bunun üzerine Muzaffer Sarısözen de kabak kemanenin radyoda tanıtılması ve icra edilmesi görevini o yıllarda Ankara Radyosu'nda bağlama sanatçısı olarak çalışan Emin Aldemir'e vermiştir. 1950 yılından itibaren Ankara Radyosu'nda saz sanatçısı olarak görev yapmakta olan Emin Aldemir, konservatuvarın arşivine Muzaffer Sarısözen ile birlikte gelmiş ve İbrahim Çilingir'in kabak kemane icrasında kullandığı tekniği gözlemlemiştir. Ayrıca keman da çalan Emin Aldemir, kabak kemane çalmada pek de zorlanmamış ve kabak kemanenin radyodaki icrasını ilk defa kendisi gerçekleştirmiştir. Salih Urhan, "Kabak Kemane Metodu" adlı kitabında kabak kemane TRT'de ilk defa icra eden sanatçının Emin Aldemir olduğu bilgisine de yer vermiştir. TRT tarafından hazırlanan "Hey Gidi Günler" adlı belgeselde de Yurttan Sesler Korosu'nda bağlamadan sonra kullanılan diğer bir çalgının kabak kemane olduğuna da değinilmiştir. Radyoda ilk defa Emin Aldemir tarafından icra edilen kabak kemane, halk müziği topluluğu içerisinde kullanılmaya başlayarak kurumsal bir kimlik kazanmıştır. Ayrıca bu çalgı, radyoların dinleyici kitlesine de ulaşmış ve Türkiye'nin farklı bölgelerinde yaşayan insanlarca da giderek tanınmaya başlamıştır. Kabak kemane Emin

Aldemir'den sonra 1969'da İzmir Radyosu'nda Salih Urhan tarafından icra edilmeye başlanmıştır. Sonrasında ise bu çalgı İstanbul Radyosu'nda bağlama sanatçısı olan Yalçın Özsoy tarafından radyo programlarında icra edilmeye başlanmıştır. (...) Emin Aldemir, Salih Urhan ve Yalçın Özsoy'un müzik öğrenimlerine ilkin bağlama ya da keman çalarak başlamaları, üçünün de kabak kemane çalmasını gelenek doğrultusunda değil de radyo ortamında öğrenmiş olmaları ve en önemlisi keman çalabilmeleri sayesinde kabak kemane de çalmaya olan müzikal eğilimleri bu bağlamda dikkat çeken bir olgudur. Bunun nedeninin o yıllarda kabak kemane icracılarının daha ziyade yöresel sanatçılar olmaları ve Ankara, İstanbul ve İzmir gibi şehirlerde henüz tanınmıyor olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Dolayısıyla da kabak kemanenin Ankara, İstanbul ve İzmir radyolarında tanınmasıyla birlikte bu çalgının halk müziği toplulukları içerisinde yer alması gerektiği düşünülmüş ve sonraki yıllarda kabak kemane icra etme görevi radyo sanatçısı ya da radyoyla bağlantısı olan, nota okuyabilen ve o güne dek farklı çalgıları da icra etmiş olan müzisyenler tarafından yerine getirilmiştir (Çelik, 2018, s. 26-30).

Arslan Akyol'un verdiği bilgiye göre kabak kemane TRT'de ilkin 1969 yılında İzmir Radyosu sanatçısı Salih Urhan tarafından, 1970 yılından itibaren de İstanbul Radyosu sanatçısı Yalçın Özsoy ve Ankara Radyosu sanatçısı Emin Aldemir tarafından yalnızca yöresel ezgilerin çalınması amacıyla halk müziği topluluklarında icra edilmeye başlanmıştır (Akyol, 2017, s. 171).

KK-3, Emin Aldemir'in kabak kemane ve keman icracılığıyla ilgili bir anekdotunu şu ifadelerle paylaşmaktadır:

"Bizim grubumuz Ankara'nın en önemli halk müziği topluluğuydu. Emin Aldemir kişiliği ve müzisyenliği açısından birçok kişiye örnek olmuştur. Örneğin kabak kemane icrasındaki baskıları çok net ve temizdir. Emin ağabey çok güzel keman da çalardı, hatta bir plak kaydı için keman çalmıştı. Bir keresinde kabak kemaneyle Nurettin Dadaloğlu'na bir açış yapmıştı. Hatta kabak kemane çaldığı için 'Kabak tadı verdi mi?' diye sorarak bize espri bile yapmıştı."

KK-3, Emin Aldemir'in kabak kemane icracılığıyla ilgili anlatımına şu sözlerle devam etmektedir:

"Emin Aldemir bir icracı olarak Anadolu'nun her yöresine hâkimdi. Doğu'nun mayalarına, Orta Anadolu'nun bozlaklarına, Güneydoğu'nun hoyratlarına ve Teke Yöresi'nin gurbet havalarına kabak kemaneyle çok güzel açışlar yapardı. Çaldığı türkülerin yöreleriyle bir bağlantısının olmamasına rağmen o yörelerin özgün icra tavrını kabak kemaneyle çok iyi bir şekilde yansıttı. Emin Aldemir'in bu becerisi de onun engin müzikal ve folklorik birikiminin bir sonucuydu."

Kabak kemaneyi Ankara Radyosu'na getiren ve bu sayede pek çok sanatçının yetişmesine öncülük eden Emin Aldemir, bu çalgıya yeni bir kimlik kazandırmıştır. Böylelikle usta sanatçı zamanla bir ekol olmuş ve kabak kemanenin icra kapsamını genişletmiştir. Tanıttığı günden bugüne dek, kabak kemanenin Anadolu'nun her bölgesinde ve dünya çapında ününü duyurmuş bir çalgı olmasına öncülük etmiştir. Emin Aldemir'in bu girişiminin bir sonucu olarak genç kuşak müzisyenler de bu çalgıyı tercih etmeye başlamış ve bu alanda uzmanlaşarak kabak kemane icra sanatını zirveye taşımışlardır. Bu bağlamda, Türk halk kültürünün tanıtılması bakımından önemli bir yere sahip olan kabak kemane, Emin Aldemir'den sonra İbrahim Çilingir, Salih Urhan, İhsan Mendeş ve Yalçın Özsoy gibi değerli icracıların da emekleri sayesinde günümüzde hak ettiği yeri bulmuştur. Kabak kemanenin halk müziği albümlerinin ve THM topluluklarının vazgeçilmez sazı olmasında Emin Aldemir'in katkısı yadsınamaz derecededir.

### **Emin Aldemir'in Eğitimciliği**

Türk halk müzik kültürüyle ilgili bilgisini yakın çevresine de aktaran Emin Aldemir, kendisinin de eğitim aldığı bir kurum olan halkevi yıllarının genç kuşak müzisyenlerini yetiştirmiş, bununla birlikte bağlama ve kabak kemane eğitimi de vererek bu çalgıları da öğrenmelerini sağlamıştır. Aldemir, TRT Ankara Radyosu ses sanatçılarından Ali Rıza Gündoğdu'ya ses eğitimi dersleri vermiş ve bu alandaki bilgisini diğer radyo sanatçıları ile de paylaşmıştır. Emin Aldemir'in halk müziği saz sanatçısı ve derlemecisi olan Rifat Balaban ve Neşet Ertaş'ın müzik sanatındaki gelişimlerine ciddi bir katkısının olduğu bilinmektedir. Bunun yanı sıra, çoğu zaman yakın arkadaşı Osman Özdenkçi'nin kendisini davet ettiği müzik kurslarına devlet sanatçısı Mustafa Geceyatmaz ile birlikte katılmış ve bu kurslardaki öğrencilere akort yapmayı ve bağlama icrasının inceliklerini öğretmiştir (URL 2).

Türk halk müziğinin ünlü sanatçılarından Rifat Balaban ve Neşet Ertaş Emin Aldemir'in yetişmelerinde büyük emeği olduğuna kendi anılarında değinmişlerdir. Türkiye'nin ilk kabak kemane icracılarından birisi olan Yalçın Özsoy da kendisini Emin Aldemir'in yetiştirdiğini ifade etmiştir (URL 4).

KK-3, Emin Aldemir'in eğitimci yönüyle ilgili olarak şu bilgileri vermektedir:

"Emin Aldemir'in diksiyonu düzgündü, insanlarla olan iletişimi güzeldi. Eğer eğitim alanında ilerlemeyi tercih etseydi çok iyi bir eğitimci de olurdu. Radyoda stajyer sanatçılara ders veriyordu. Radyoya 1966 yılından sonra giren stajyer sanatçılar da Emin Aldemir'den ders alıyorlardı."

Emin Aldemir bu hizmetlerinin yanı sıra, Yurttan Sesler Kadın Topluluğu'nu kurmuş ve yönetmiştir. Usta sanatçı ayrıca THM Repertuar Kurulu ve Merkez İcra Denetim Kurulu üyeliği görevlerinde bulunmuştur.

Emin Aldemir'in radyo çatısı altındaki eğitimci kişiliğine de değinen KK-2, bu konuyla ilgili olarak şunları söylemektedir:

"Emin Aldemir insanların hayatına hep olumlu yönde dokundu. Sanat hayatının aktif yıllarında radyodaki kadın ve erkek sanatçıların çoğuna gazinolarda uzun yıllar eşlik etmiş, dolayısıyla da konser repertuarlarının hazırlanması aşamasında onları çalıştırarak kendilerine destek olmuştur. Emin hoca, radyo sanatçılarının türküleri aslına uygun ve doğru bir şekilde icra etmelerine büyük ölçüde katkı sağlamıştır. Yani radyodaki herkese, Yurttan Sesler Korosu'nda söyleyen ses sanatçılarının hepsine saziyla eşlik ettiğini ve hepsinin de halk müziğine yönelik bilgi sahibi olmasında büyük emeği ve yardımları olduğunu bizzat kendisi anlatırdı bizlere."

### **Emin Aldemir'in Derlemeciliği**

KK-5, Emin Aldemir'in derlemeci yönüyle ilgili olarak şu bilgileri vermektedir:

"Emin Aldemir aynı zamanda radyoda topluluk şefiydi. Bununla birlikte derlemesi yapılan çok sayıda türkünün yanlış notaya alındığı ve aslına uygun şekilde icra edilmediği gerekçesiyle Ankara, İstanbul, İzmir ve Erzurum radyolarında kurullar kuruldu. Ankara Radyosu'nda da bir Nota Tashih Kurulu vardı. Tashih sözcüğü 'yanlış düzeltme' anlamına gelir. Bu kurulda ben, Emin Aldemir, Adnan Şeker, Bircan Pullukçuoğlu ve Işık Başel birlikte çalıştık. Ankara Radyosu'nda birlikte çalıştığımız dönemde Emin Aldemir Türk halk müziği repertuarını en iyi bilen kişiydi. Muzaffer Sarısözen, Nida Tüfekçi ve Yücel Paşmakçı dâhil herkesin içinde repertuvara en çok o hâkimdi. Çünkü Emin Aldemir bütün hayatı

boyunca Türkiye'yi çeşitli sanatçılarla birlikte gezmiş ve gittiği yörelerin türkülerini en doğru ve özgün şekliyle öğrenmişti.”

KK-2 ise Emin Aldemir'in notist ve derlemeci yönüyle ilgili olarak şu ifadelere değinmektedir:

“Emin Aldemir'in nota okuma ve yazma konusunda çok profesyonel ve iyi olduğunu sıkça söylerlerdi. Zaten kendisinin de radyoda çok sayıda türküye yönelik bilirkişilik ve derlemecilik yapmışlığı var. Emin hoca Türk halk müziğine yönelik bilgi donanımı açısından kendi döneminin en iyi sanatçılarından birisiydi. Hatta Muzaffer Sarısözen'den sonra Türk halk müziği ve folkloru konusunda en çok bilgiye onun sahip olduğu söyleniyordu.”

Emin Aldemir, başta doğduğu kent olan Bolu ve daha sonra taşındığı Kayseri ve Anadolu'nun her bölgesinden farklı formlardaki ve türlerdeki halk müziği eserlerine yönelik pek çok derleme faaliyetinde bulunmuş ve aynı zamanda bu eserleri notaya alarak halk müziği repertuvarına önemli bir katkıda bulunmuştur. Emin Aldemir kültürel aracılık hizmetinde bulunarak türkü, zeybek, gelin çıkarma havası, peşrev ve ilahi türlerindeki halk müziği eserlerini derleyerek notaya almıştır. Emin Aldemir tarafından derlenen türkülerin bilgilerini içeren tablo aşağıda verilmiştir.

<b>Emin Aldemir/ Oyun Havaları</b>							
	<b>Türkü Adı</b>	<b>Derleyen</b>	<b>Notaya Alan</b>	<b>Yöresi</b>	<b>Repertuvar No</b>	<b>Makamsal Dizi</b>	<b>Usûl</b>
1.	Bahçe Duvarını Aştım	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	282	Buselik	4/4
2.	Bahçe Duvarını Aştım/ Adanalı	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	220	Buselik	4/4
3.	Gelin Alma Havası	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Bolu	287	Hicaz	7/8
4.	Göynük Zeybeği	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Bolu	56	Hüseyni	9/8
5.	Kayseri Peşrevi	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	290	Mahur+Nikriz	2/4
6.	Soma Zeybeği	Muzaffer Sarısözen	Emin Aldemir	Manisa	303	Hicaz	9/4
7.	Trakya Kasap Havası	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Trakya	304	Hicaz	7/8

**Tablo 1:** Emin Aldemir Tarafından Derlenen Oyun Havaları ve Zeybekler

<b>Emin Aldemir/ Kırık Havalar</b>							
	<b>Türkü Adı</b>	<b>Derleyen</b>	<b>Notaya Alan</b>	<b>Yöresi</b>	<b>Repertuvar No</b>	<b>Makamsal Dizi</b>	<b>Usûl</b>
1	Ah guzum sabah ettin çektiklerin uğrunda	Plaktan Yazıldı	Emin Aldemir	Nevşehir	4231	Hicaz	2/4
2	Al eyvanda han kalmadı	Aliye Akkılıç	Emin Aldemir	Elâzığ	3798	Segâh	10/8

**Emektar Bir Türk Halk Müziği Sanatçısı: Emin Aldemir**

3	Altın nalın geymiş sağ ayağına	Ankara Devlet Konservatuvarı <sup>1</sup>	Emin Aldemir	Bilecik	2898	Segâh	4/4
4	Altın yüzüğüm kırıldı	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Adıyaman	2460	Uşşak	2/4
5	Armut dalda dik durur	Ankara Devlet Konservatuvarı <sup>1</sup>	Emin Aldemir	Bilecik	2899	Hicaz	4/4
6	Aşağıdan gelir hozalı gelin	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	2904	Uşşak	2/2
7	Bahçalara geldi bahar	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kars	2601	Hüseyini	6/8
8	Bahçe duvarımı aştım	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	1343	Hüseyini	4/4
9	Bebeğin beşiği çamdan	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Elâzığ	776	Uşşak	4/4+9/8
10	Beyaz geyme toz olur	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Bolu	1422	Segâh	9/8
11	Çadır kurdum düzlere	Plaktan Yazıldı	Emin Aldemir	Nevşehir	4232	Hüseyini	2/4
12	Çarşıya vardım erikten aldım	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	528	Hüseyini	4/4
13	Dağ başında kestane	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kütahya	2600	Gülizar	9/8
14	Dalma gelin dalma çaylar derindir	Plaktan Yazıldı	Emin Aldemir	Nevşehir	4230	Hüseyini	4/4
15	Değirmeni n taşları	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Ankara	2920	Hüseyini	2/4
16	Denizde kara balık	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Bolu	3138	Mahur	4/4
17	Dere dere gidelim	Seyhan Tütün	Emin Aldemir	Mersin	711	Segâh	9/8
18	Ela gözlüm ben bu elden gidersem	Emin Aldemir	Emin Aldemir/Işık Başel	Erzurum	2928	Uşşak	2/4
19	Evleri kayalıkta	Emin Aldemir	Saadettin Gürhan	Güneydoğu Anadolu	2931	Hüseyini	4/4
20	Evlerinde bir ipekten halı var	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Gaziantep	2283	Hicaz	10/8
21	Evlerinin önü nane	Ankara Devlet Konservatuvarı <sup>1</sup>	Emin Aldemir	Bilecik	2932	Hicaz	7/4

**Koray İlgar - Can Doğan**

22	Evlerinin önü yaldız piyade	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Çankırı	1574	Eviç	9/8
23	Evlerinin önü yonca ninne ninne	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kerkük	2287	Hüseyini	4/4
24	Gapı gapı gezerim	Seyhan Tütün	Emin Aldemir	Erzincan	1705	Uşşak	12/8+6/8
25	Gece geçtim duydu mu	Emin Aldemir	İlkim Eylül İlk	Bartın	5012	Saba	9/8
26	Geceler yârim oldu	Plaktan Yazıldı	Emin Aldemir	Şanlıurfa	1587	Hicaz	4/4
27	Gemiler posta posta	Seyhan Tütün	Emin Aldemir	Muğla	716	Uşşak	9/8
28	Gökyüzün de kartal uçar	Ankara Devlet Konservatuvarı 1	Emin Aldemir	Bilecik	2939	Hüseyini	9/8
29	Habilban oy can	Seyhan Tütün	Emin Aldemir	Erzincan	1704	Uşşak	4/4
30	Hamama giderken kunduram kaydı	Ankara Devlet Konservatuvarı 1	Emin Aldemir	Bilecik	2942	Karcığar	4/4
31	Hastanenin önüne diktiler çamı	Abdullah Gündüz	Emin Aldemir	Bilecik	3114	Hüseyini	2/4
32	Haydi yallah çıktım çıktım almadı	Banttın Yazıldı	Emin Aldemir/Behçet Bostan	İzmir	1810	Mahur	9/8
33	Kalk gidelim dağlara	Emin Aldemir	Ali Canlı	Bolu	3149	Hüseyini	4/4
34	Kapının önünde taş ben olaydım	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Manisa	1536	Eviç	4/4
35	Karanfil ocak ocak	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Orta Anadolu	1481	Hüseyini	4/4
36	Karanfilim budama	Emin Aldemir	Emin Aldemir		1727	Hicaz	4/4+2/4
37	Karanfilim saksılarda çanakta	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Bolu	2901	Mahur	4/4
38	Karyolanın demiri	Osman Özdenkçi/ Emin Aldemir	Osman Özdenkçi/Emin Aldemir	Çanakkale	1716	Eviç	9/4
39	Kayalar kayalar yüksek kayalar	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	1708	Hicaz	4/4
40	Kaynar kazan taşmaz mı	Ankara Devlet Konservatuvarı 1	Emin Aldemir	Bilecik	2951	Hüseyini	9/8

**Emektar Bir Türk Halk Müziği Sanatçısı: Emin Aldemir**

41	Kırklar dağının düzü	Bedri Aysel	Emin Aldemir	Diyarbakır	2374	Hüseyini	10/8
42	Memed'im Memed'im otur dizime	Ankara Devlet Konservatuvar 1	Emin Aldemir	Bilecik	2954	Hüseyini	9/8
43	Meşelidir engin dağlar meşeli	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Antalya	2321	Gülizar	2/4
44	Nazlı kavak gıcır gıcır gıcılar	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Giresun	2325	Gülizar	9/8
45	Pervanele r şema yanar	Ankara Devlet Konservatuvar 1	Emin Aldemir	Bilecik	3016	Buselik	4/4
46	Pınar başı burma burma	<u>Emin Aldemir</u> <u>Behçet bostan</u>	<u>Emin</u> <u>Aldemir/Behçet</u> <u>t Bostan</u>	Orta Anadolu	3988	Uşşak	4/4
47	Sizin dükkân bizim dükkân demirden	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Uşak	1521	Hicaz	9/8
48	Söğüdün yaprağı narindir narin	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Manisa	1653	Zavil	9/8
49	Süpürgesi yoncadan	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	2963	Gülizar	4/4
50	Sürmeli'ni n ortasında dibeği	Ankara Devlet Konservatuvar 1	Emin Aldemir	Bilecik	2964	Segâh	4/4
51	Şahin idim dağ başında oturdum	Selahattin Erorhan	Emin Aldemir	Şanlıurfa	3344	Hüseyini	10/8
52	Şu Bursa'nın kestanesi	Ankara Devlet Konservatuvar 1	Emin Aldemir	Bilecik	2965	Gülizar	9/8
53	Şu karşıda üç çiçek var açıyor	Emin Aldemir	Sadettin Gürhan	Kütahya	2968	Hicaz	9/8
54	Talas altı haymana	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Kayseri	690	Hüseyini	4/4
55	Tanrı'dan diledim bu kadar dilek	Salih Dünder	Emin Aldemir	Erzurum	2224	Hicaz	4/4
56	Top yatağın önü gayfe	Emin Aldemir	Emin Aldemir	Aydın	1510	Hüseyini	11/8+15/ 8
57	Uzun olur efelerin bıçağı	Emin Aldemir (Kaynak Kişi)	Durmuş Yazıcıoğlu/ Nuri Esentürk	İzmir	5059	Segâh	7/8
58	Vardım gittim su başına	İsmet Ertaş	Hüseyin Yalıtırık/Emin Aldemir	Rumeli	4033	Uşşak	9/8

59	Yel eser kum savrulur	Ankara Devlet Konservatuvarı	Emin Aldemir	Bilecik	2763	Gülizar	4/4
----	-----------------------	------------------------------	--------------	---------	------	---------	-----

**Tablo 2:** Emin Aldemir Tarafından Derlenen Kırık Havalar

Emin Aldemir tarafından nota transkripsiyonları yapılan ve Türk halk müziği repertuarına kazandırılan 66 adet türkü ve enstrümantal oyun havası içerisinde toplam 12 farklı makamın kullanıldığı görülmektedir.

Bu türkülerin içerisinde Buselik (2), Hicaz (3), Hüseyini (1), Mahur, Nikriz (1) makamlarında oyun havalarının ve türkülerin olduğu tespit edilmiştir. Kırık havalar içerisinde ise Hicaz (10), Hüseyini (18), Gülizar (6), Segâh (6), Zavil (1), Uşşak (9), Mahur (3), Eviç (3), Karcıgar (1), Saba (1) ve Buselik (1) makamlarında yakılmış türkülerin olduğu görülmüştür.

Emin Aldemir tarafından derlenen söz konusu 59 adet türkünün içerisinde 13 farklı usulün kullanıldığı görülmektedir.

Yine bu türkülerin içerisinde 2/4'lük (1), 4/4'lük (2), 7/8'lik (2), 9/4'lük (1) ve 9/8'lik (1) olmak üzere basit ve bileşik yapıda usullerle bestelenmiş oyun havalarının olduğu tespit edilmiştir. Kırık havalar içerisinde ise 2/2'lik (1), 2/4'lük (7), 4/4'lük (24), 7/4'lük (1), 9/4'lük (1), 6/8'lik (2), 7/8'lik (1), 9/8'lik (17), 10/8'lik (4), 11/8'lik (1), 12/8'lik (1) ve 15/8'lik (1) olmak üzere basit ve karma yapıda usullerle yakılmış türkülerin olduğu görülmüştür.

### Emin Aldemir'in Bağlama, Divan Sazı ve Kabak Kemane ile Eşlik Ettiği Albümler

Sanat hayatının aktif dönemlerinde albüm çalışmalarındaki teknolojik yenilikleri de takip eden Emin Aldemir, döneminin pek çok popüler sanatçısına, mahalli ve profesyonel sanatçıların albümlerine ve stüdyo kayıtlarına bağlama, divan sazı ve kabak kemane çalarak eşlik etmiştir. Emin Aldemir'in bağlama, divan sazı ve kabak kemane ile eşlik ettiği halk müziği albümlerinden ikisinin görselleri ve içerikleri aşağıdaki gibidir.



**Fotoğraf 5:** Belkis Akkale'nin *Dostlara Selam* Adlı Albümünün Arka Kapağı



**Albüme Eşlik Eden Sazlar:**

**Divan, Cura, Elektro Bağlama:** İhsan Öztürk

**Divan, Kabak Kemane:** Emin Aldemir

**Mey:** Mustafa Özgül

**Cura, Bas Divan:** Hikmet Taşan

**Tar:** Necmi Berbergil

**Ritimler:** Ümit Özdemir–Kemal Tekkaya

**Koro:** TUR – HOY Derneği korusu



**Fotoğraf 6:** Nizamettin Ariç'in *Telli Sazım* Adlı Albümünün Kapağı

**Albüme Eşlik Eden Sazlar:**

**Divan, Elektro bağlama:** İhsan Öztürk

**Kabak Kemane:** Emin Aldemir

**Bas divan:** Hikmet Taşan

**Tambura:** Musa Eroğlu, Osman Palabıyık

**Cura:** Turan Tezer

**Bağlama:** İbrahim Şahin

**Kaval:** Tahir Peker

**Ritim sazlar:** Edip-Ümit-Behzat

### **Sonuç**

Bu çalışma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda ulaşılan bulguların ışığında aşağıdaki şu sonuçlara varmak mümkün olmuştur:

- Emin Aldemir'in sanatsal yaşamı boyunca yaptığı derleme ve birliktişlik çalışmalarıyla THM repertuvarına 59 adet türkü kazandırdığı ve bu türkülerini notaya aldığı sonucuna ulaşmıştır.
- Emin Aldemir'in Neşet Ertaş, İbrahim Çilingir, KK-1, KK-2, KK-3, KK-4, KK-5, Rıfat Balaban, Yalçın Özsoy, Ali Rıza Gündoğdu gibi halk müziği sanatçılarının müzikal kimliklerini olumlu yönde etkilemiş olduğu ve bu sanatçılar için her zaman örnek alınacak bir model oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır.
- Emin Aldemir'in icracı, derlemeci, notist ve eğitimci kimliğiyle çok yönlü ve usta bir sanatçı olduğu ve bu özelliğiyle Türk halk müziğine önemli hizmetlerde bulunduğu tespit edilmiştir.
- Emin Aldemir'in bağlama, divan sazı, cura, keman ve kabak kemane gibi çeşitli halk müziği çalgılarını kendi çabası ve gayretiyle öğrendiği ve bu çalgıların hepsini de ustalıkla icra ettiği sonucuna varılmıştır.
- Emin Aldemir'in Türk halk müziğinde önemli bir yaylı çalgı olan kabak kemaneyi TRT radyolarına kazandıran ilk sanatçı olduğu ve icracı kimliğiyle de bu çalgının Türkiye genelinde kendisinden sonraki genç kuşak müzisyenler arasında yaygınlaşarak benimsenmesine öncülük ettiği anlaşılmıştır.
- Emin Aldemir'in TRT Ankara ve İstanbul radyolarında görev yaptığı yıllarda koro şefliği, saz heyeti şefliği, stajyer sanatçı eğitimciliği, sınav jüri üyeliği, nota tashih kurulu üyeliği yaptığı ve seçici kurul içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir.
- Emin Aldemir'in dost meclislerinde genç müzisyenlere destek olup yol gösterdiği, esprili ve nüktedan olmakla birlikte yaptığı işi ciddiye alan titiz ve disiplinli bir sanatçı olduğu, özel yaşantısında da çok sevilen ve saygı duyulan bir insan olduğu, hiç kimseyi kırmadığı, çok yardımsever, mütevazı ve gönül ehli bir kişiliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

### **Öneriler**

Çalışma kapsamında varılan sonuçların doğrultusunda bulunulan öneriler şu şekildedir:

- Emin Aldemir gibi Türk halk müziğine hizmet eden ve bu alanda kayda değer çalışmaları olan sanatçılar kamuoyuna iyi bir şekilde tanıtılabilir ve bu anlayış doğrultusunda yapılacak akademik çalışmalarda bu sanatçıların derlemeci, icracı, notist ve eğitimci yönlerinin ayrıntılı bir şekilde incelenerek ortaya konabilir.
- Emin Aldemir'in bağlama, divan sazı, cura, keman ve kabak kemane icra tavrının daha iyi anlaşılması ve genç kuşak icracılara da aktarılması amacıyla sanatçının bu çalgılarla yaptığı açışların ve çaldığı türküler ile oyun havalalarının yer aldığı ses ve görüntü kayıtlarının ayrıntılı icra analizleri yapılarak söz konusu icra örneklerinin müzikal tavrı özellikleri tespit edilebilir.
- Türkiye genelinde Türk Halk Müziği eğitimi verilen devlet konservatuvarlarında ve Güzel Sanatlar fakültelerinin Müzik bölümlerinde Emin Aldemir'in bir halk müziği sanatçısı olarak tüm özellikleriyle öğrencilere iyi ve doğru bir şekilde tanıtılması amacıyla kendisini konu edinen çeşitli akademik ve sanatsal etkinlikler düzenlenebilir.

- Bu tür akademik ve sanatsal etkinlikler, Türk Halk Müziği alanı üzerine çalışan öğrenciler, akademisyenler ve icracılar için bilgilendirici, nitelikli, yararlı ve ulaşılabilir yeni kaynakların üretilmesine olanak sağlayabilir.

#### **KAYNAKÇA**

- AKYOL, A. (2017). "Kabak Kemanenin Dünü Bugünü ve Yarını". *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*. III/1: 163-181.
- BÖKE, K. (2017). "Örnekleme". *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. (ed. Kaan Böke). İstanbul: Alfa Yayınları: 105-147.
- CEMALOĞLU, N. (2014). "Veri Toplama Teknikleri: Nicel-Nitel". *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (ed. Abdurrahman Tanrıoğen). Ankara: Anı Yayıncılık: 133-166.
- ÇELİK, Ö. (2018). *Batı Anadolu'da Kabak Kemane ve İcra Geleneği*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- SAK, R. vd. (2021). "Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi". *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*. IV/1: 227-250.
- SANCAK, E. (2019). *Türk Halk Müziğinde Bas Bağlamanın Tarihi, Yapısı ve İcrası*. Ankara: Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- SEZER, S. (2016). *Kabak Kemane ile Azeri Kamança'sının Yapı ve İcra Tekniği Açısından Karşılaştırılması*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- TÜRNÜKLÜ, A. (2000). "Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. VI/4: 543-559.

#### **İnternet Kaynakları**

##### **URL 1**

AKBIYIK, S. (t.y.). "Emin Aldemir". Erişim Tarihi: 26.06.2022.

<https://www.repertukul.com/Biyografiler--EMIN-ALDEMIR-742>

<https://web.archive.org/web/20220626142925/https://www.repertukul.com/Biyografiler--EMIN-ALDEMIR-742>, 26.06.2022.

##### **URL 2**

ÇİMEN, K. (2019). "Recai Başaran: 'Öte Geçede' Bir Çankırlı". Erişim Tarihi: 26.06.2022.

<https://www.cankiripostasi.com/%E2%80%98ote-gecede-bir-cankirili-roportaj,9.html>

<http://archive.today/2022.06.26143422/https://www.cankiripostasi.com/%E2%80%98ote-gecede-bir-cankirili-roportaj,9.html>, 206.06.2022.

##### **URL 3**

DEMİR, F. (2010). "Türkülerini isimsiz çalanlara isyan etti". [Neşet Ertaş ile Gerçekleştirilen Röportaj]. Erişim Tarihi: 20.06.2022.

[https://www.yeniasir.com.tr/hayatinicinden/2010/10/24/turkulerini\\_isimsiz\\_calanlara\\_isyan\\_etti](https://www.yeniasir.com.tr/hayatinicinden/2010/10/24/turkulerini_isimsiz_calanlara_isyan_etti)

[https://archive.md/https://www.yeniasir.com.tr/hayatinicinden/2010/10/24/turkulerini\\_isimsiz\\_calanlara\\_isyan\\_etti](https://archive.md/https://www.yeniasir.com.tr/hayatinicinden/2010/10/24/turkulerini_isimsiz_calanlara_isyan_etti), 26.06.2022.

**URL 4**

GÜÇLÜ, F. (2016). "Bolulu Müzik Adamı; Emin Aldemir". Erişim Tarihi: 26.06.2022.

<https://www.medya14.net/kultur/bolulu-muzik-adami-emin-aldemir-h3138.html>

<https://web.archive.org/web/20200706113022/https://www.medya14.net/kultur/bolulu-muzik-adami-emin-aldemir-h3138.html>, 26.06.2022.

**URL 5**

Türkü Dostları (t.y.). "Emin Aldemir". Erişim Tarihi: 26.06.2022.

<https://www.turkudostlari.net/kimdir.asp?kim=719>

<http://archive.today/2022.06.26145456/https://www.turkudostlari.net/kimdir.asp?kim=719>, 26.06.2022.

**Kişisel Görüşmeler**

KK-1, TRT İstanbul Radyosu Emekli Türk Halk Müziği Ses Sanatçısı [01.05.2022 tarihinde telefonla yapılan kişisel görüşme]

KK-2, TRT Ankara Radyosu Emekli Türk Halk Müziği Bağlama Sanatçısı [01.05.2022 tarihinde telefonla yapılan kişisel görüşme]

KK-3, TRT Ankara Radyosu Emekli Türk Halk Müziği Bağlama Sanatçısı [09.05.2022 tarihinde telefonla yapılan kişisel görüşme]

KK-4, TRT İstanbul Radyosu Emekli Türk Halk Müziği Bağlama Sanatçısı [27.04.2022 tarihinde telefonla yapılan kişisel görüşme]

KK-5, TRT Ankara Radyosu Emekli Türk Halk Müziği Ses Sanatçısı [29.04.2022 tarihinde telefonla yapılan kişisel görüşme ve 06.05.2022 tarihinde yapılan yüz yüze görüşme]